

Credința și fapta

Apariție
neîntreruptă
din anul 2002.

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a 20-a după Rusalii

Evangelhia duminicii Învierea fiului văduvei din Nain Ev. Luca 7, 11-16

În vremea aceea S-a dus Iisus într-o cetate numită Nain și împreună cu El mergeau ucenicii Lui și mulțime mare. Iar când S-a apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, iar mulțime mare din cetate era cu ea. Și, văzând-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge! Atunci, apropiindu-Se, S-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis: Tinere, ție îți zic, scoală-te! Iar cel ce fusese mort s-a ridicat și a început să vorbească, iar Iisus l-a dat mamei sale. Și frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Proroc mare S-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său.

© doxologia.ro

Sfânta Parascheva și Sfântul Grigorie Palama – întâlnirea dintre „tăcerea” Cuvioasei și cuvântul teologului

Sfânta Parascheva, ocrotitoarea Moldovei, „mama celor smeriți”, își primește oaspetele – pe Sfântul Grigorie Palama, teologul luminii. În această vizită duhovnicească, poporul este martorul unei sinergii cerești: sfinții își unesc efortul pentru a reaprindi în inimile credincioșilor dorul după Dumnezeu. Ea, simbol al blândeții, al rugăciunii tăcute; el, apărător al rugăciunii și mărturisitor al luminii. Împreună dau un mesaj limpede: lumina venită din rugăciune nu se stinge, iar curăția sufletului nu se demodează.

detalii în p. 2-4

Cum este posibil ca pe data de 12 octombrie să fie duminica a 21-a după Rusalii, iar pe data de 19 octombrie, să fie duminica a 20-a după rusalii ?

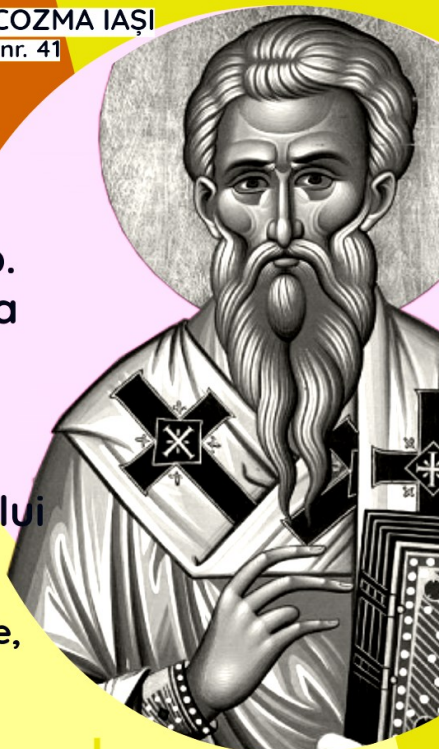
Se observă o aparentă „inversare” a numerotării duminicilor după Rusalii în calendarul ortodox.

detalii în pagina a 2-a

BISERICA TOMA COZMA IAȘI
str. Toma Cozma, nr. 41

Ziua Sf. Ap.
Iacob, ruda
Domnului,
primul
episcop al
Ierusalimului

Miercuri,
22 octombrie,
ora 20.00

20.00 Taina Sf. Maslu

22.00 Slujba de
Priveghere

00:00 Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie

Întrebare cu folos

Cum este posibil ca pe data de 12 octombrie să fie duminica a 21-a după Rusalii, iar astăzi, pe data de 19 octombrie, să fie duminica a 20-a după Rusalii? E inversare intenționată, sau o eroare?

1. Ce înseamnă „Duminica după Rusalii”

În calendarul ortodox, duminicile după Rusalii sunt numerotate în raport cu sărbătoarea Pogorârii Sfântului Duh (Rusaliile). După această sărbătoare, fiecare duminică capătă un număr (a 1-a, a 2-a, a 3-a după Rusalii etc.) și îi sunt alocate pericope din Scriptură (citiri din Evanghelie și Apostol) stabilite într-o ordine fixă în cele două cărți de referință, Octoih și Evangheliar. O dată cu prima duminică după Rusalii, din punct de vedere liturgic, ne aflăm în Perioada Octoihului (a celor 8 glasuri), în care, progresiv, fiecărei săptămâni i se asociază un „glas” (modalitate muzicală) în care sunt intonate cântările de la slujbele zilnice, precum și celelalte rânduieli.

2. De ce se inversează sau se schimbă ordinea duminicilor

Această ordonare a duminicilor nu este strict cronologică în funcție de data calendaristică, ci depinde de succesiunea duminicilor rânduite în tipic, în raport cu alte sărbători fixe sau mobile, urmându-se și un anumit scop pedagogic. Astfel, după perioada dedicată Sfintei Cruci, marcată de cele două duminici (înainte și după), urmează invariabil duminica a 18-a după Rusalii („Pescuirea minunată”- chemarea primilor ucenici, sugerând angajarea noastră evanghelică, asumarea Crucii). De asemenea, în perioada toamnei, când oamenii se bucură de roadele muncii lor, sunt rânduite duminici în care se citește despre cum să folosim beneficiul recoltei (Pilde precum „Bogatul nemilostiv”, „Bogatul căruia i-a rodit țarina”, „Samarineanul milostiv” etc) și au referințe fixe privind perioada în care se citesc. Apoi, apropierea Nașterii Domnului inserează în ordinea duminicilor și Duminica Sfinților Strămoși, Duminica Părinților după trup – spița neamului Mântuitorului, duminicile dinainte și după Crăciun și Bobotează, care, de asemenea, interferează în ordinea duminicilor.

3. Situația concretă în 2025

În anul 2025, Duminica Rusaliilor, care e în legătură cu data Paștilor (fiind la 50 de zile după Paști), a generat, ca și în ceilalți ani, abateri de la numerotare, constatate și în acest caz, când duminica a 21-a precede duminica a 20-a. Această „inversare” vine din faptul că Tipicul bizantin nu cere ca duminicile să urmeze strict ordinea numerelor, ci ca pericopele să se armonizeze cu specificul spațiului liturgic dintre perioada pascală ce s-a încheiat și viitorul început al Triodului.

4. Concluzie pe scurt

Cu alte cuvinte, nu este o greșeală, ci o caracteristică a tipicului ortodox, în care ordinea duminicilor, dată de ordinea lecturilor evanghelice, este subordonată scopului și momentului adecvat pentru folosul sufletesc al credincioșilor, nu calendarului civil.

Sfânta Parascheva și Sfântul Grigorie Palama – întâlnire dintre „tăcerea” Cuvioasei și cuvântul teologului

Toată Moldova freamătă iarăși de bucurie! Ca în fiecare toamnă binecuvântată, zeci de mii de pelerini își vor îndrepta pașii către Cetatea Iașilor, purtând în suflete credință, nădejde, dor de sfințenie. Vin să se închine la racla Sfintei Cuvioase Parascheva – Maica milostivirii și ocrotitoarea noastră –, primind binecuvântarea ei cea mângâietoare. Anul acesta, harul se va înmulți printr-o întâlnire cerească: Sfântul Grigorie Palama, cunoscutul teolog al luminii dumnezeiești, poposește pe meleagurile moldave prin sfințele sale moaște, aduse spre închinare la sărbătoarea Cuvioasei. Astfel, lucrarea de mângâiere și ajutorare a Sfintei Parascheva se unește cu rugăciunea luminătoare a Sfântului Grigorie, într-o binecuvântată sinergie cerească, în cel mai mare hram al Moldovei – și, poate, al întregii Ortodoxii răsăritene.

Înainte de a expune câteva elemente comune ale celor doi sfinți, se cuvine să precizăm că sfințenia, în învățătura Bisericii noastre Ortodoxe, nu este o excepție, o raritate, ci un rod firesc al harului, crescut pe tulpina unei existențe trăite în Hristos. Ea nu înseamnă evadare din lume, ci transfigurarea acesteia prin rugăciune, ascultare și dragoste. Astfel, viețile Sfintei Cuvioase Parascheva și Sfântului Ierarh Grigorie Palama se așază în același orizont duhovnicesc: amândoi L-au iubit necondiționat pe Mântuitorul Hristos, au gustat bucuria pustniciei, întrupând rugăciunea inimii ca respirație a Duhului.

(continuare în pagina a treia)

OASPEȚI LA PAROHIA TOMA COZMA

Cu multă bucurie, l-am avut în mijlocul nostru pe Părintele Mihai Augustin Popa paroh la Parohia Ortodoxa Sfântul Grigorie Palama, Peterborough din Anglia.

Părintele ne-a vizitat la Biserica Toma Cozma din Iași, aducând cu el căldura și dragostea fraților noștri din diaspora.

Împreună-slujirea la altarul bisericii noastre a constituit o mărturie vie a legăturii care ne unește pe toți — oriunde ne-am afla, în aceeași credință și în aceeași iubire de Dumnezeu. De aceea, pentru românii din străinătate parohia românească e cel mai potrivit mod de a promova această comuniune umană.

Desigur, însă, spunea părintele, oricât ar trăi de bine în străinătate, pentru români e tot mai greu de purtat povara dorului de neam și de țară.

Cronicar

Sfânta Parascheva și ...

(continuare din pagina a doua)

Amândoi s-au născut și au crescut în familia care au rodit mai mulți sfinți. Începând cu anul 2009, în ziua 14 noiembrie, când este pomenit Sfântul Grigorie Palama, au fost rânduiți spre pomenire ceilalți șase membri ai familiei Sfântului Grigorie: tatăl sau – Constanțiu, sftenic al împăratului Andronic II Paleologul, credincios, evlavios și profund rugător; mama sa – Kalloni; frații ieromonahi

Teodosie și Macarie, dar și surorile Epiharia și Teodota, toți călugăriți, plini de râvnă și viață sfântă. Și din familia Sfintei Parascheva s-a mai ridicat un sfânt: fratele Cuvioasei, Sfântul Eftimie, episcop al Madytosului.

Deși despărțiți de câteva veacuri, Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași și Sfântul Grigorie Palama au trăit în aria geografică a

Bizanțului de odinioară, pe țărmurile Mării Marmara, loc binecuvântat de Dumnezeu prin sfințenia și lumina viețuirii lor. Ei se întâlnesc acum la Iași, într-un moment pe care Biserica îl consideră o taină a pronoiei dumnezeiești: aducerea moaștelor Sfântului Grigorie Palama la sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva nu este o simplă potrivire omenească, ci un semn vădit al lucrării nevăzute a lui Dumnezeu, al adâncii comuniuni dintre sfinți. Într-o vreme când lumea are atâtea nevoie de liniște, de pace, de înțelepciune și de rugăciune curată, cei doi sfinți vin împreună să ne arate că sfințenia nu se mărginește la hotare, nu se oprește în timp, ci unește în duh și în har toate generațiile celor ce-L caută pe Domnul în adevăr. În acest gest tainic al cerului, poporul simte o chemare: sfinții nu trăiesc în izolare, ci în prietenie, se caută și se sprijină reciproc, iar fiecare întâlnire a lor devine un izvor de lumină pentru lume. Așadar, ce au în comun cei doi sfinți, ce-i aseamănă?

Cuvioasa Parascheva – tăcerea care vorbește

Cuvioasa Parascheva, originară din Epivata (Asia Mică), ocrotitoarea Moldovei de aproape patru sute de ani, s-a născut, potrivit tradiției, în secolul al XI-lea. Încă din copilărie a fost pătrunsă de cuvântul Evangheliei: „Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34), îndemn care i-a preschimbat viața. De mică, își împărțea hainele săracilor, petrecând în rugăciune și smerenie. Mai târziu, a părăsit lumea și s-a retras în pustia Iordanului, închinându-și tinerețea nevoiței, postului și rugăciunii neîncetate. Nu a redactat tratate de isihie, dar a „scris” în tăcere o teologie a luminii curate a inimii. Existența ei a fost o Evanghelie trăită, o „Filocalie vie”, în care asceza s-a împletit cu dragostea, iar tăcerea s-a făcut cuvânt.

Întoarsă, la porunca Domnului, în ținutul natal, s-a mutat la cele veșnice într-o smerenie, dar Dumnezeu a proslăvit-o: trupul i s-a aflat nestruciat, iar harul a început să curgă prin moaștele ei ca un izvor de vindecare și mângâiere. Sfânta Parascheva nu a explicat rugăciunea inimii – ca, peste veacuri, Sfântul Grigorie Palama –, dar a experiat-o în chip desăvârșit. În liniștea pustiei, în lacrima rugăciunii, în lepădarea de toate cele trecătoare, Cuvioasa Parascheva a anticipat ceea ce avea să devină miezul isihismului palamit: unirea minții cu inima, lucrarea tainică a Duhului

Sfânt în adâncul ființei omenești. Viața ei dovedește că teologia adevărată nu se învață în cuvinte, ci în genunchi, în stare de rugăciune.

Grigorie Palama – cuvântul care luminează tăcerea

Sfântul Grigorie Palama s-a născut la Constantinopol în 1296, într-o familie nobilă și evlavioasă. După o educație strălucită, a renunțat la toate pentru a se retrage la Muntele Athos, unde s-a

călugărit, împreună cu frații săi, deprinzând rugăciunea neîncetată. Trăirea lui a fost rodul aceleiași iubiri mistuitoare de Hristos care o animase, cu trei secole înainte, pe Cuvioasa Parascheva. În pustia athonită, Grigorie a cunoscut lumina necreată a lui Dumnezeu – lumina văzută de Apostoli pe Tabor. Când această experiență a fost contestată de raționalismul teologic al celor ce nu l-au înțeles, Cuviosul Palama a ieșit din liniște spre a o apăra. Nu a inventat o teorie, ci a mărturisit un fapt: Dumnezeu, inaccesibil în ființa Lui, Se împărtășește real prin harul Său, prin energiile necreate. Omul curățit de patimi poate gusta din această lumină încă din viața pământească, prin rugăciune, post și smerenie. În scrierile sale – Triadele, Capetele despre rugăciune – cel ales și hirotonit arhiepiscop al Tesalonicului, Grigorie, arată că isihia nu înseamnă pasivitate, ci o trezvie a inimii. Pentru el, rugăciunea lui Iisus – „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătosul” – reprezintă centrul existenței: unirea minții cu inima, o chemare a harului care transfigurează ființa umană.

Prin teologia sa, Sfântul Ierarh Grigorie a deschis în Biserică o nouă conștiință a experienței: nu rațiunea se luminează întâi, ci inima curățită de patimi, iar lumina care o umple nu este metaforă, ci har viu. Această învățătură, confirmată de Sinoadele de la Constantinopol (1341–1351), a devenit una dintre cele mai impresionante mărturii ale Ortodoxiei: Dumnezeu nu rămâne departe, ci Se împărtășește celor ce-L caută în rugăciune. De aceea, Biserica a rânduit praznuirea Sfântului Grigorie, nu doar pe 14 noiembrie, ci și în Duminica a II-a din Postul Mare, ca mărturie că dreapta credință nu e doctrină seacă, ci viață transfigurată.

(continuare în ultima pagină)

Publicație editată de Parohia TOMA COZMA,
ISSN 2067 - 8274
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax: 0232 211 273
Preot paroh Mihai Mărgineanu, tel. 0742 044 844 (Coordonator principal)
Preot coslujitor Florin Aurel Călugăru, tel. 0752 900 697
Voluntari:
*Relații Publice: tel. 0741 706 602, Vasilica Onofrei
*Administratori site parohie/pagină facebook:
Costel Dumitru, Alexandru Losonczy, Vasilica Onofrei
* Alte activități: Paul Sârbu, Irina Coman, Valentin Burlacu
www.parohiatomacozma.ro,
parohiatomacozma@gmail.com

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO95 BTRL RONC RT06 6735 6201, Banca Transilvania, CIF: 11198095.

Vizitați-ne pe
facebook

Biserica Toma Cozma

Program liturgic la Biserica Toma Cozma Iași

•Duminica, 19 octombrie,

-8:00 Utrenia, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie
- 18:00 Paraclisul Maicii Domnului

• Miercuri, 22 octombrie, vom oficia întru cinstirea Apostolului Iacov, priveghere de noapte, după următorul program:

- 20:00 Taina Sfântului Maslu
- 22:00 Slujba Privegherii
- 00.00 Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie

Avem în vedere faptul că Joi, 23 octombrie este ziua de cinstire a Sfântului Apostol Iacob, ruda Domnului, primul episcop al Ierusalimului, ale cărui Sfinte Moaște (un mic fragment) se află în biserica noastră, expuse spre închinare.

• Sâmbătă, 25 octombrie,

- 07:00 Utrenia, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, urmată de Pomenirea morților
- 18:00 Slujba Vecerniei

În fiecare seară, după Slujba oficiată în Biserică, pentru cei care doresc, vă stăm la dispoziție pentru Taina Spovedaniei

Recomandăm „Viața și Acatistul Sfintei Cuvioase Parascheva”, iar experiența pe care o veți avea citind această cârtică vă va fi mult folositoare.

© doxologia.ro

Sfânta Parascheva și...

(urmare din pagina a 3-a)

Întâlnirea dintre tăcerea Cuvioasei și cuvântul Teologului

Cuvioasa Parascheva și Sfântul Grigorie Palama nu se contrazic, ci se completează. Ea reprezintă icoana trăirii, el este cuvântul care explică taina trăirii. Sfânta Parascheva a anticipat prin viață isihasmul așezat în cuvinte de Sfântul Grigorie Palama; isihastul athonit a recunoscut în propria existență ceea ce Cuvioasa experiase deja în urmă cu aproape trei secole. Amândoi au lăsat lumea din iubire față de Hristos, alegând asceza nu ca refuz al lumii, ci ca mijloc de a o transfigura. Amândoi au înțeles că harul nu se impune, ci se primește prin curăția inimii. La Ocrotitoarea Moldovei această curăție a îmbrăcat forma milosteniei concrete; la Sfântul Grigorie Palama, s-a împlinit în lumina înțeleasă teologic; la ambii, a devenit rugăciune și slujire. Viața Cuvioasei arată chipul, iar teologia palamită descoperă adâncul aceluiași chip: lumina care vine din rugăciunea curată a inimii.

Și sfinții își fac vizite

Anul acesta, aducerea Moaștelor Sfântului Grigorie Palama la Iași, la sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva, reprezintă mai mult decât un eveniment liturgic. Este o taină a comuniunii cerești, manifestată în „vizitele” prin moaștele lor, care nu rămân închise în racle, ci se caută, se întâlnesc în lucrarea Duhului Sfânt, spre a reinnoi sufletul poporului. „Întâlnirea” lor la Iași nu rămâne o simplă alăturare de odoare sfinte, ci se preschimbă într-un act de iubire între „casnicii” Mântuitorului Hristos, o pedagogie duhovnicească în care cerul coboară ca să lumineze pământul.

Sfânta Parascheva, ocrotitoarea Moldovei, „mama celor smeriți”, își primește oaspetele – pe Sfântul Grigorie Palama, teologul luminii. În această vizită duhovnicească, poporul este martorul unei sinergii cerești: sfinții își unesc efortul pentru a reaprinde în inimile credincioșilor dorul după Dumnezeu. Ea, simbol al blândeții, al rugăciunii tăcute; el, apărător al rugăciunii și mărturisitor al luminii. Împreună dau un mesaj limpede: lumina venită din rugăciune nu se stinge, iar curăția sufletului nu se demodează.

Arhimandritul Mihail Daniliuc